

ПОЗИЦІЙНА ЗАЯВА Консорціуму TERA

Конференція з питань відновлення України | URC 2026
Гданськ, 25–26 червня 2026 року

Локалізація у дії: участь національних організацій громадянського суспільства в архітектурі відновлення України

Підготовлено: БФ “Team4UA” та Консорціумом TERA (список організацій зазначений наприкінці документа)

1. Контекст: гуманітарні потреби та перехід до відновлення

П'ятий рік повномасштабного вторгнення продовжує ставити Україну перед значними гуманітарними викликами та потребами. У 2026 році гуманітарні потреби зберігають критичний характер і навіть мають тенденцію до поглиблення. Відповідно до [Плану гуманітарних потреб і реагування 2026](#) в Україні **10,8 млн осіб** потребують гуманітарної допомоги. Зокрема, за [даними Міжнародної організації з міграції](#) станом на травень 2026 року в Україні більше ніж **3,4 млн внутрішньо переміщених осіб**. Зруйнована інфраструктура, у тому числі об'єкти критичної інфраструктури, потреби у соціальному захисті населення та охороні здоров'я – усе це продовжує формувати складний контекст, у якому гуманітарне реагування поступово має **поєднуватися з процесами відновлення та інтегрувати їхні компоненти**.

Відповідно до оцінки завданої шкоди та потреб України ([Rapid Damage and Needs Assessment – RDNA5](#)) загальний обсяг прямих пошкоджень оцінюється у **195 млрд доларів США**. Найбільших руйнувань зазнав житловий фонд, транспортна та енергетична інфраструктура. Соціально-економічні втрати сягнули **666.7 млрд доларів США**, що відображає глибокі наслідки для виробництва, зайнятості, доходів населення та надання послуг. За цими цифрами стоять людські життя, долі мільйонів українців, ВПО, які не мають змоги повернутися до своїх домівок, особи з інвалідністю, потреби яких важливо враховувати в процесах відновлення, та ветерани, реінтеграція яких є одним із ключових завдань суспільства та держави.

У той час як Уряд України за підтримки міжнародних партнерів та ЄС **активізує реформу управління публічними інвестиціями (РІМ) та впровадження механізмів публічно-приватного партнерства (ППП)**, національні та місцеві організації, які щодня працюють безпосередньо з постраждалим населенням, розуміють його головні потреби та можуть сприяти їх врахуванню в процесах, політиках і проєктах відновлення, залишаються недостатньо залученими до процесів планування відновлення на засадах локалізації.

У 2024 році БФ “Team4UA” ініціював створення **Консорціуму TERA** – коаліції з **11 українських неурядових організацій**, що надають комплексну гуманітарну допомогу постраждалому населенню. У 2026 році БФ “Team4UA” отримав пряме фінансування у розмірі **32 млн доларів США** від **Гуманітарного фонду для України (UHF)** з метою реалізації Консорціумом проєктів гуманітарного реагування. Завдяки цьому фінансуванню **Консорціум TERA** планує надати допомогу **100 000 особам** протягом 2026 року.

Діяльність **Консорціуму TERA** підтверджує спроможність національних організацій відповідати найвищим міжнародним стандартам управління та звітності і бути надійними прямими партнерами для донорів. Підхід прямого фінансування спроможних національних неурядових організацій має застосовуватися **не лише до проєктів гуманітарного реагування, а й до проєктів відновлення з урахуванням потреб та інтересів населення**.

¹ United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA). [Ukraine Humanitarian Needs and Response Plan 2026](#). January 2026.

² International Organization for Migration (IOM). [Displacement Tracking Matrix: Ukraine](#).

³ World Bank Group, Government of Ukraine, European Union, United Nations. [Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment \(RDNA5\)](#). February 2026.

2. Локалізація як модель ефективності: національні НГО як прямі партнери та довгострокові актори

Національні організації громадянського суспільства, що здійснюють діяльність безпосередньо поряд із населенням, якому допомагають, мають унікальне розуміння місцевих потреб та відповідають вимогам донорів, а отже, можуть бути **прямими партнерами Уряду України, міжнародних донорів та інституцій у процесах і проєктах відновлення**. Локалізація також передбачає передачу можливостей впливати на прийняття рішень, визначення пріоритетів та оцінку результатів відновлення та має розглядатися не лише як передача фінансових ресурсів національним неурядовим організаціям, а як справедливий розподіл відповідальності, впливу та права ухвалювати рішення представниками громадянського суспільства.

БФ “Team4UA”, члени та партнери **Консорціуму TERA** впроваджують цю підхід локалізації на практиці. Національні організації громадянського суспільства, які відповідають вимогам міжнародних донорів щодо фінансового управління, підзвітності та захисту, отримують **пряме інституційне фінансування** та спрямовують ресурси до національних і локальних неурядових партнерів через механізм субгрантів. Такий підхід поєднує два рівні взаємодії: **(i)** забезпечення відповідності міжнародним стандартам управління та звітності на рівні координації та реалізації діяльності; **(ii)** забезпечення потреб населення через роботу з національними та локальними неурядовими організаціями.

У рамках цієї моделі відбувається посилення організаційної та інституційної спроможності наших партнерів у частині фінансового управління, координації, грантової звітності та організаційного розвитку. Одна з головних цілей діяльності **БФ “Team4UA” та Консорціуму TERA** полягає у формуванні стійкої мережі національних і локальних організацій, здатних до самостійного залучення фінансування та участі у комплексних програмах і проєктах відновлення.

3. Від гуманітарних даних до процесів відновлення

Гуманітарні організації, що ведуть діяльність в Україні починаючи з 2014 року та, особливо, з повномасштабного вторгнення 2022 року, надавали та надають всебічну допомогу внутрішньо переміщеним особам і постраждалому населенню щодо задоволення найбільш критичних гуманітарних потреб, сприяють гуманітарній евакуації, надають соціальні послуги, медичну допомогу, психологічну підтримку, забезпечують розміщення в місцях тимчасового проживання (МТП) та покращення умов перебування в МТП. Відповідна **діяльність сприяла формуванню та накопиченню системних даних та інформації про основні потреби, вразливості та інтереси населення**, формуванню практичних знань, партнерств та мереж з метою ефективного надання допомоги населенню. Відповідні дані та інформація є критично важливою основою для ефективного планування процесів відновлення на державному, регіональному та локальному рівнях.

Консорціум TERA наголошує, що системні дані **розглядаються як агреговані та знеособлені дані, аналітичні висновки та узагальнений досвід організацій**, а не як передача персональних або чутливих даних людей (бенефіціарів), які отримують відповідні види допомоги.

Ми переконані, що **потреби населення**, насамперед найбільш вразливих груп, **мають бути першочерговим орієнтиром під час формування політик, планів, процесів та проєктів відновлення**. Залучення національних неурядових організацій, які безпосередньо працюють з постраждалим населенням, до консультативних та дорадчих процесів є необхідною умовою для того, щоб процес відновлення максимально враховував реальні потреби людей та відповідав їм.

Підхід локалізації має поширюватися не лише на гуманітарне реагування, а й охоплювати довгострокові програми та проєкти відновлення відповідно до підходу NEXUS – поєднання гуманітарної допомоги, відновлення та розвитку в єдиному підході із забезпеченням прямого фінансування національних неурядових організацій для допомоги населенню шляхом реалізації проєктів та участі у процесах відновлення України. Національні актори не повинні розглядатися виключно як виконавці окремих проєктів. Вони є носіями суспільної довіри, локальної експертизи та відкритості, а тому мають бути повноцінними учасниками формування політик, пріоритетів та механізмів відновлення України.

Підхід до локалізації, який реалізує **БФ “Team4UA”** разом із партнерами, є практичною відповіддю на вищевказані виклики. Об'єднання організацій з різною галузевою експертизою, досвідом та присутністю на

місцях дозволяє одночасно відповідати міжнародним стандартам управління, реалізації, звітності та аудиту, зберігати безпосередній зв'язок із потребами населення та задовольняти відповідні потреби.

Умовою ефективного використання накопичених даних є їхня доступність та достовірність для всіх зацікавлених сторін. У цьому контексті важливим є підвищення рівня прозорості та підзвітності діяльності національних неурядових організацій, зокрема щодо використання фінансових ресурсів, географічного охоплення та результатів надання допомоги. Впровадження **цифрових платформ підзвітності** дозволяє надавати інституційним донорам, Уряду та партнерам верифіковану інформацію в режимі реального часу, що виходить за межі стандартної звітності та формує якісно новий рівень відкритості. При цьому доступ до інформації має бути диференційованим відповідно до ролі користувача та ґрунтуватися на принципі мінімізації даних: платформи підзвітності мають забезпечувати прозорість реалізації проєктів і використання ресурсів **без розкриття персональних даних або іншої чутливої інформації про осіб, які отримують відповідну допомогу**. Такі інноваційні підходи допоможуть суттєво підвищити рівень прозорості та розширити стандартні механізми звітності. Зокрема, БФ “Team4UA” працює над впровадженням такого підходу через створення платформи **“Glass Box”** – цифрового інструменту, що забезпечить прозорість реалізації проєктів та використання ресурсів у реальному часі. Принцип підзвітності має взаємний характер: так само як національні організації громадянського суспільства забезпечують прозорість використання ресурсів, донори та партнери мають зберігати відкритість процесів ухвалення рішень щодо фінансування, визначення пріоритетів відновлення та розподілу ресурсів для національних неурядових організацій.

Такі інструменти є критично важливими для формування довіри між організаціями та донорами – необхідної основи для переходу від короткострокового грантового фінансування до довгострокових стратегічних партнерств у процесах відновлення.

БФ “Team4UA” та Консорціум TERA розглядають відновлення України як комплексний процес, який охоплює не лише відбудову пошкодженої інфраструктури, житла, об'єктів соціальної інфраструктури та будівництво нових об'єктів, а й формування державної політики, законодавства, програм, процесів та проєктів, що безпосередньо враховують потреби населення, у тому числі гуманітарні, спрямовані на досягнення довгострокових результатів та сприяють підвищенню доступу до соціальних послуг, інтеграції ВПО, підтримці ветеранів та членів їхніх сімей, психосоціальної підтримці, підтримці осіб з інвалідністю та зміцненню соціальної згуртованості громад. Ми переконані, що поєднання інфраструктурного, економічного та соціального відновлення забезпечить довгострокову стійкість на національному та місцевому рівнях і відповідатиме реальним потребам населення та інклюзивному соціально-економічному включенню всіх верств населення шляхом активного залучення національних неурядових організацій до процесів відновлення та доступу до сталих механізмів фінансування. Особливу увагу в процесах відновлення доцільно приділяти **захисту населення як наскрізному компоненту всіх програм і проєктів відновлення**, забезпечуючи рівний доступ до послуг, інклюзивність та врахування потреб найбільш вразливих категорій населення.

4. Від гуманітарної відповіді до участі у відновленні: конкретні сектори та ППП

Накопичений досвід, знання, перевірені партнерства та операційна спроможність, сформовані в умовах гуманітарного реагування, є безпосередньою основою для участі національних неурядових організацій у процесах та проєктах відновлення. Участь у процесах відновлення для національних благодійних та громадських організацій є важливою умовою для розвитку вже наявних компетенцій у нових інструментах і механізмах фінансування з метою задоволення потреб населення та врахування відповідних потреб на національному, регіональному та локальному рівнях. Нижче визначено пріоритетні сектори, які **БФ “Team4UA” та Консорціум TERA** вважають першочерговими у процесі відновлення.

Важливим продовженням системної роботи національних неурядових організацій щодо задоволення гуманітарних потреб населення є їхня активна участь у розробці та впровадженні процесів і проєктів відновлення. Пріоритетні сектори залучення національних неурядових організацій можуть **включати раннє відновлення, відбудову житла, відбудову та реконструкцію соціальної інфраструктури, економічне відновлення, розвиток системи надання соціальних та медичних послуг**. Також важливим є розширення використання мобільних клінік як складової системи первинної та амбулаторної спеціалізованої

медичної допомоги, а також розроблення та прийняття **Національної програми розвитку мобільних медичних послуг в Україні**.

Враховуючи досвід адміністрування міжнародного гуманітарного фінансування, задоволення гуманітарних потреб населення, розуміння проблем та потреб населення, у тому числі пріоритетів щодо відновлення, участь національних неурядових організацій у механізмах залучення та управління ресурсами для відновлення є важливою та необхідною.

Окремим стратегічно важливим напрямом є участь національних неурядових організацій в архітектурі публічно-приватного партнерства (ППП) **у межах чинного законодавства України, статутних цілей організації, правил та політик організацій, які надають фінансування, і лише на підставі окремо погоджених угод або механізмів співпраці**.

В умовах післявоєнного відновлення саме національні організації громадянського суспільства можуть виступати рушієм реалізації проєктів **у сферах надання суспільно значущих послуг, зокрема соціального житла, охорони здоров'я, реабілітації, соціального захисту та підтримки вразливих категорій населення**.

Національні благодійні та громадські організації мають розглядатися Урядом України та міжнародними партнерами як повноцінні учасники в межах механізму PPP, здатні забезпечувати залучення донорського фінансування, експертизу щодо потреб населення, прозорість реалізації проєктів та ефективну взаємодію з територіальними громадами. Перспективною є модель, за якої національні організації громадянського суспільства виступають донорами або адміністраторами грантового фінансування проєктів PPP у межах механізмів міжнародного грантового фінансування. Завдяки досвіду управління міжнародною допомогою, високим стандартам фінансового менеджменту та глибокому розумінню локального контексту такі організації можуть брати участь у підготовці проєктів, аналізі їхньої ефективності, моніторингу виконання зобов'язань та забезпеченні належної підзвітності використання коштів.

Особливо актуальним такий підхід є для проєктів PPP на рівні територіальних громад, де існує потреба у посиленні спроможностей органів місцевого самоврядування щодо підготовки, реалізації та супроводу складних проєктів на умовах PPP. За умови передбачення відповідних механізмів у договорах PPP та договорах про надання грантових коштів національні неурядові організації можуть також реалізовувати функції нагляду за виконанням проєктних зобов'язань, що сприятиме підвищенню довіри міжнародних партнерів та ефективності використання залучених ресурсів.

5. Заклик до дії від Консорціуму TERA та БФ “Team4UA”

Звертаючись до Уряду України, донорів, міжнародних організацій, органів місцевого самоврядування та бізнесу, які беруть участь у **Конференції з відновлення України (URC 2026) в Гданську**, члени та партнери **Консорціуму TERA та БФ “Team4UA”** звертаються із такими рекомендаціями:

1. Сформуванню єдиної інтегрованої стратегічної рамки відновлення України із системним залученням національних неурядових організацій

Попри наявність окремих стратегічних документів, зокрема Ukraine Facility Plan, поточну розробку стратегії економічного відновлення України та реформу управління публічними інвестиціями (PIM), в Україні досі відсутня єдина інтегрована стратегічна рамка, яка б визначала узгоджений підхід до гуманітарного реагування, раннього та довгострокового відновлення.

Процес відновлення залишається значною мірою фрагментованим між секторами, напрямами, рівнями управління на державному та місцевому рівнях та інструментами фінансування, що ускладнює довгострокове планування, координацію дій і ресурсів та оцінку ефективності результатів. Закликаємо Уряд України за активного формального залучення міжнародних партнерів та організацій громадянського суспільства на всіх рівнях продовжувати зусилля щодо формування цілісної національної стратегічної рамки відновлення, яка забезпечить узгодженість між гуманітарним реагуванням, раннім і довгостроковим відновленням та розвитком відповідно до підходу NEXUS.

Стратегічна рамка відновлення має визначати довгострокові цілі та пріоритети відновлення, механізми координації між державою, міжнародними партнерами, органами місцевого самоврядування,

бізнесом та громадянським суспільством, а також підходи до фінансування, моніторингу та оцінки результатів з боку держави, партнерів та організацій громадянського суспільства.

Невід'ємною складовою цього процесу має стати системне залучення національних неурядових організацій у співпраці з територіальними громадами та бізнесом до формування політик, програм та пріоритетів відновлення. Організації, які безпосередньо працюють з постраждалим населенням, внутрішньо переміщеними особами, ветеранами, особами з інвалідністю та іншими вразливими категоріями осіб, володіють інформацією про потреби населення, що є необхідною основою для визначення обґрунтованих пріоритетів відновлення. Цей підхід сприятиме більш ефективному використанню ресурсів, підвищенню прозорості та підзвітності процесів відновлення і забезпеченню їхньої відповідності реальним потребам населення.

2. Забезпечити паралельність гуманітарного реагування та процесів відновлення

В умовах триваючого збройного конфлікту критично важливим є продовження підтримки та фінансування діяльності, спрямованої на забезпечення першочергових гуманітарних потреб населення. Водночас важливо планувати та сформувані належні правові, організаційні, соціальні та фінансові умови для включення компонентів відновлення у наявні проєкти гуманітарного реагування та поступового їх розширення в майбутній діяльності щодо відновлення. Ми закликаємо міжнародних донорів, партнерів та Уряд України забезпечити створення належних правових та адміністративних умов для паралельного й узгодженого фінансування потреб гуманітарного реагування і процесів відновлення, не допускаючи передчасного переорієнтування ресурсів від гуманітарного реагування до проєктів відновлення, натомість поступово розширюючи компоненти відновлення у наявних гуманітарних проєктах.

3. Збільшити рівень прямого, гнучкого та багаторічного фінансування процесів відновлення для національних неурядових організацій

Збільшити частку прямого, гнучкого та багаторічного фінансування для національних неурядових організацій, діяльність яких відповідає вимогам щодо управління, звітності та прозорості, включаючи розвиток цифрових інструментів підзвітності, мінімізацію адміністративних бар'єрів та горизонт планування, достатній для участі у процесах відновлення та досягнення довгострокових результатів. Підтримувати та продовжувати розширювати модель прямого партнерства з національними неурядовими організаціями й об'єднаннями національних організацій як практично доведений і дієвий механізм ефективної, підзвітної та наближеної до населення діяльності, а також як основу для її продовження у програмах відновлення.

4. Враховувати досвід та дані національних неурядових організацій у процесах планування відновлення

Через формальні механізми, зокрема спільні консультативні платформи, участь організацій у технічних робочих групах та процесах прийняття рішень щодо формування політик, законодавства, програм та проєктів відновлення, залучати благодійні та громадські організації з метою врахування потреб населення у процесах відновлення. Дані та аналітика, якими володіють гуманітарні організації щодо потреб населення, насамперед ВПО, осіб з інвалідністю та ветеранів, мають стати обов'язковою складовою процесів прийняття рішень щодо відновлення. Поширення відповідної інформації не означає передачу персональних або конфіденційних даних людей (бенефіціарів), які отримують допомогу.

Підтримувати впровадження цифрових платформ підзвітності, що надають донорам, Уряду та партнерам верифіковані дані про хід реалізації проєктів та використання ресурсів у режимі реального часу. Такі механізми виходять за межі стандартної грантової звітності та формують основу довіри, необхідну для переходу до довгострокового стратегічного фінансування проєктів відновлення.

5. Забезпечити повноцінну участь національних неурядових організацій у системі публічно-приватного партнерства (ППП)

Національні організації громадянського суспільства мають розглядатися як повноцінні учасники системи публічно-приватного партнерства у процесах відновлення України. Завдяки глибокому розумінню потреб населення, багаторічному досвіду реалізації програм міжнародної допомоги, відповідності вимогам

міжнародних донорів та наявним партнерствам національні благодійні та громадські організації можуть виконувати важливі функції у підготовці, фінансуванні, реалізації та моніторингу проєктів ППП.

Закликаємо Уряд України розробити правові та методологічні механізми, які забезпечать можливість участі національних неурядових організацій у проєктах ППП як:

- адміністраторів та донорів грантового фінансування;
- партнерів із підготовки, реалізації та супроводу проєктів;
- операторів та надавачів суспільно значущих послуг;
- партнерів із моніторингу, оцінки та забезпечення прозорості на всіх етапах реалізації проєктів та використання донорських коштів;
- а у випадках, передбачених законодавством, – як приватних партнерів.

Пріоритетними сферами залучення національних неурядових організацій є проєкти ППП у галузях соціального житла, охорони здоров'я, реабілітації, соціальних послуг, підтримки ветеранів, ВПО, осіб з інвалідністю, а також відновлення, підвищення доступності та покращення умов об'єктів соціальної інфраструктури. Основу системи ППП має складати **чинне законодавство України, статутні цілі організації, правила та політика організації, які надають фінансування, і узгоджуватися лише на підставі окремо погоджених угод або механізмів співпраці.**

Окремим пріоритетом має стати створення правових та методологічних умов для реалізації проєктів ППП на рівні територіальних громад із залученням національних неурядових організацій як партнерів у підготовці проєктів, залученні міжнародного фінансування, моніторингу реалізації та забезпеченні відповідності проєктів потребам населення. Створення належних умов сприятиме залученню додаткового фінансування, посиленню прозорості та підзвітності проєктів, а також забезпеченню довгострокових результатів відновлення на всіх рівнях.

6. Забезпечити належні правові, методологічні та практичні умови для спільної реалізації довгострокових проєктів відновлення між територіальними громадами та національними неурядовими організаціями

Органи місцевого самоврядування відіграють одну з ключових ролей у формуванні та реалізації програм і проєктів з відновлення на місцевому рівні. Партнерство з національними неурядовими організаціями сприятиме кращому розумінню та врахуванню потреб населення, забезпеченню відповідності стратегічним пріоритетам розвитку територіальних громад під час планування довгострокових стратегічних планів та проєктів відновлення на рівні територіальних громад. За умови чіткого правового регулювання взаємодії між територіальними громадами та неурядовими організаціями, зокрема через формальні консультативні механізми, спільні проєкти матимуть довгостроковий вплив, сприятимуть посиленню спроможності територіальних громад до реалізації проєктів відновлення відповідно до вимог міжнародних партнерів та забезпечуватимуть належний рівень прозорості й підзвітності під час та за результатами реалізації спільних проєктів.

23 червня 2026 року

Члени та партнери Консорціуму TERA, які долучилися до Позиційної заяви

- 1. БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ТІМ4ЮА»**
- 2. БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД “ГУДВІЛ”»**
- 3. ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ДЕСЯТЕ КВІТНЯ»**
- 4. БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД “ПОСМІШКА ЮА”»**
- 5. БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД “НАЦІОНАЛЬНА АГЕНЦІЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ ЗДОРОВ'Я”»**
- 6. МІЖНАРОДНИЙ БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «АЛЬЯНС ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я»**
- 7. БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «ФОРТІТЬЮД ЮА»**
- 8. ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «Я ВРЯТОВАНИЙ»**
- 9. ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «БАЗА ЮА»**
- 10. ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «СИЛЬНІ БО ВІЛЬНІ»**
- 11. БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД “ЄДНІСТЬ ТА СИЛА”»**